

الرشاد

س ٦ ١ ٣ ٣ ٠

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم ديني ، علمي ، ادبي ، سياسي هفتة لى مجموعة اسلاميه در
اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

صاحب و مدير مسئول : ع . اشرف اديب

جلد ١-٨

٤ شعبان ١٣٣٠ پنجشنبه ٥ تموز ١٣٢٨

عدد ٢٠-٢٠٢

برعامل موجود در . شو عامل دہ ملتہلک کندیلری و آنلرک منافع حیاتیہ لریدر . الیوم بتون آوروپا ایچندہ بردولت یوقدرکہ امور مملکت یالکز برذاتک ویاخود برہیئت ممتازہ نک یداققدارندہ تمرکز ایتش اولسون . ہریردہ مملکتی ادارہ ایدن یا طوغرودن طوغروہ ملت کندیبی ویاخود ملتک تمایلات و ارادہ سنی نظر دقتہ آلمی مجبوریتندہ بولن ان برصنف اہالیدر . حتی روسیہ دہ بیلہ شو قاعدہ بدرجہیہ قدر حکمفرمادر . بناء علیہ زمانزدہ حکمدارلرک ویاخود ناظرلرک ملاقاتلری اسکی اہمیتی غایب ایتشدہر . حکمدارلر ویاخود ناظرلر کندی آرالزندہ کوروشہرک قبول ایتش اولدقلری قرارلرک اجراسی ایچون مطلق ملت طرفدن تصویب ایدلمہ سی لازمدر .

ایستہ بونک ایچوندزکہ الیوم بتون آوروپای مشوش بر خالہ بولندیران و ہر دقیقہ صلح عمومینک اخلاقی قارشیسندہ صافلایان عثمانی - ایتالیان محاربہ سی حقندہ ایکی حکمدار آراسندہ تعاطی ایدیلن بیاننامہ رسمی دہ مسکوت عنہ کچشدیرلشدہر . زیرا حکمداران مشارالہمانک افکار و تمایلاتی نہ اولورسہ اولسون آنی موقع اجرایہ قویاجق آرقہ لرندہ بر ملتک موجودیتی وبالخاصہ آنلرہ تبعیت ایدہ جک بر عثمانی ویاخود ایتالیا ملتی اولملیدر . حالوکہ حکمدارلردہ پک اعلا بیلیورلرکہ اولا منسوب اولدقلری ملتہلک منافع ذاتیہ سنے متخالف بر حرکتدہ بولنہ مزملر و بولنسہلر بیلہ نہ عثمانلوقدہ ، نہ دہ ایتالیا دہ کندیلرینسہ تبعیت ایدہ جک بر ملت کورمیہ جکلردر . فی الحقیقہ دور سابق آوروپا حکمدارلرینی باشقہ تعاملہ ، باشقہ عنعنہلرہ آلدیرمشدی . بونلر ایستہ دیکلری زمان زبون وجین بر حکومت واسطہ سی ایلہ قرارلرینی ارزولری دائرہ سندنہ اجرا ایتدیرریورلردی : مملکتک بر عضوینی قوبارارق دیکرینسہ بخش ایدیورلردی ، یاخود اک مقدس حقوقی پایمال ایدیورلری ؛ ایشدن بی خبر ملت سس بیلہ چیقارمیوردی . فقط بوکون حال و موقع عثمانلوقدہ باشقہ بر رنگ اخذ ایتشدہر . بوکون بتون آوروپا و حکمدارلرنجہ پک اعلا ملومدرکہ عثمانلو ملتہ منافع ذاتیہ وشرف نفس ملیسنہ مخالف ہرہانکی بر قراری یوتدیرہ جق ہیچ بر حکومت ، ہیچ بر ہیئت وکلا متصور بیلہ دکلدر . ایستہ بونک ایچوندزکہ حکمدارلر ایستہ سیدیلر بیلہ ملت عثمانیہ نک تمایلات مشترکہ سنے قارشی ہیچ بر قرار قبول ایدہ مزلردی . مکرکہ ماتی جبراً وقوہ مسلحہ ایلہ قرارلرینہ تبعیت ایتدیرمکہ تصمیم ایتش اولسونلر ! فقط اوزماندہ بونلر آرقہ لرندہ کندیلرینی تقویہ ایدہ جک بر ملت بولورلرمیدی ؟ بوکون باشقہلری ایچون قان آقتدیرہ جق ، پارہلر صرف ایدہرک ، حربک اقتضاییتدیکی بر جوق فدا کارلقلرہ تحمل ایدہرک آتشدن کستانہ چیقارنہ جق ریوزندہ بر ملت بیلہ بولمز ! بناء علیہ حکمدارانک حرب حاضر حقندہ ہیچ بر قرار اتخاذ ایتہملری ، حتی توسط ، مداخلہ ، قونفرانس کبی وسائطدن بیلہ حرف واحد بحث ایتہملری کرک کندی ملتہلک منافی نقطہ

ایسترزہ فرانسہ سرمایہ دارانک آناطولیدہ یاہ جقلری دمیر یوللرندن بحر سیماہ حوزہ سنے عائد اولان قسمک مادہ انشاسی دور سابقہ اورالردہ روسیہ یہ ویریلن منطقہ نفوذ صلاحیت مشروعه ومضرہ سندن طولانی دوجار عقدہ اولقدہ ایتش . فرانسہ سرمایہ دارانک اول امردہ بومنتہ نفوذ مسئلہ سنے تسویہ سنی طلب ایللری شہبہ یوقدرکہ روسیہ نک پارسدہ اجرا ایلدیکی دیپلوماسی نفوذی سایہ سندنہر . حکومتک بوبادہ کی حسن نیت وغیرتندن امینز . لکن روسیہ نفوذی قارشوسندنہ حکومتیز منفعہ دولتی پارسدہ ہانکی واسطہ مقتدرہ سیاسیہ ایلہ ترویج ایدہ بیلہ جک ؟ فرانسہ دہ کی دیپلوماسی وسائطمکز عدم کفایتہ حالا قناعت کمدی می ؟

بغداد وبصرہ حوالیسی دمیریوللرینہ عائد مذاکراتک تسویہ سنے دخی حکومتک لوندرہ دہ توسط ایلدیکی مقامی دہ صدر اعظم حضر تلیریان حتی او ایشلہ مشغول اولانلرک اسملرینی بیلہ تصریح بویوردیلر . بونلرک امر مهم مذکورک تسویہ سی ایچون قارشولرنده بولنہ جق حمیتی ، فعال ، متفنن ، دوربین وفطانت سیاسیہ صاحبی انکلز مأمورلرینی تصور ایتدکہ بازارلقدن نہ قدر موفقیتلہ چیقابیہ جکمزی دہ دوشینور وطوغریسی مأیوسیت حس ایلپورز . حکومت حاضرہ منافع خارجیہ مزی تأمین خصوصندنہ غیر منکر اولان مساعیدنک مظهر موفقیت اولسی ایچون اول امردہ خارجدہ بولنن آلات ووسائطک تجدید ویا اصلاحنہ ہمت ایلیدر .

چ - ش - ز

بالطریق ملاقاتدن صوکرہ

اطرافدہ بر جوق قیل وقاللر ، مہیج شایعہلر دوران ایدن آلمانیا ایمپراطوری ایلہ روسیہ ایمپراطورینک بالطریق دکزی اوزرندہ کی ملاقاتلری اولدی بیتدی . ملاقاتدن صوکرہ تبلیغ ایدلش اولان بیاننامہ رسمی بزہ اولندنہ بیلدیکمز ویک کرہ . رجال سیاسیہ آغزلرندن ایشتدیکمز حقیقتلری تکرار ایتمدن باشقہ برشی اوکرمہ دی . بیاننامہ مذکورہ دہ حرب حاضر مسکوت عنہ کچشدیرلکلہ برابر روسیہ ایلہ آلمانیا دولتلرینک آراسندہ بالقانلردہ استاتوقونک لزوم محاظہ سنے ، صالح ومسائلک اخلاقیہ میدان ویریلہ میہ جکنہ ووضیعت بین المللیہ دہ موجب اندیشہ ہیچ بر مسئلہ مهمہ نک موجود اولمہ دیغنہ عائد نقاط نظرلرینک توافق ایتدیکی سوبلہ نیلیور .

دیمک کہ ملاقات مذکورہ ظن ایلدیکی قدر آثار مهمہ یی تولید ایدہمدی . ذاتاً بویلہ اولاجنی مسائل سیاسیہ واجتماعیہ ایلہ توغل ایدنلر ایچون تا اولدن معین ایدی . زیرا ایچندہ یاشادیغمز عصر آرتق ایکی حکمدارک یک دیکری ایلہ کوروشہرک ملتہلک مقدراتی تعیین ایدہ بیلمہلرینہ مساعد ومحمل دکلدر . عصر مذکورہ امور سیاسیہ واجتماعیہ اوزرینہ حکمدارلرک ارادات شخصیلرندن دہامؤثر

نظرندن، كرك عثمانلوق نقطه نظرندن بك مصيب اولمشدر. اوت ايتاليا ايچون ملاقاتك بويلهجه نتيجه نهمه سي بك آجي بر ضربه مغنوي در. آنلر ملاقات مذكوره دن بر جوق شيلر بلكه يورلردى. اميدلرينك كافه سي بوشه چيقدى وبوكون ايتاليا نيم رسمى جريده سي خائنه بر صورتده : « ايتاليانك كندى سيف جلا دتندن باشقه استناد ايدجك هيچ بر نهمى سي يوقدر » ديه كنديسنه تسليت ورييور !!

وكذا ملاقات انساننده ترشح ايتش وملاقاتدن صوكره دوران ايتكمده بونان ديكر بر طاقم شايعات ده بوش لاقرديدن عبارت اولدينى آشكاردر. از جمله مثلاً انكلتره وفرانسه طرفندن طرابلسك ايتاليايه الحاقى تصديق ايدلمكده اولدينى شايعه سي ! تا اوتنه دن برى ايتاليا طرفكبرلىكى ايله مشتهراولمش « نان » غزنه سي طرفندن ميدانه آتلىش اولان شوشايه اوقدر مخالف عقل ومنطقدر كه ماهيت اعتباريله تحمليه بيله لزوم كورميورز. بز شايه نك دوغرو اولدينى بيله فرض ايتسه كينه هرنوع اهميتدن عارى اولديغه قائلز. زيرا طرابلسك ايتاليايه الحاقى دكل يالكز فرانسه وانكلتره، بتون دنيا تصديق ايتش اولسه بونك نه كى بر نتيجه عمليه يى حاوى اولدينى بز كسديره ميورز. مادام كه بز محاربه ده دوامه، طرابلس غربى صوك درجه يه قدر مدافعه يه عزم ايتشز وبالخاصه مادام كه طرابلس غرب مجاهدلى حكومت عثمانيه نك اراده وميله رغما بيله مجاهدات خدا پسندانده بر دوام درلر؛ انكلتره وفرانسه نك امر الحاقى تصديق ايدوب ايتهمه لرينك نه اهميتى اوله بيلير؟ عجباً انكلتره وفرانسه طرابلسه عسكر سوق ايدوب ده مجاهدين محترمه يى تسليمه اجبارى ايدجكلر؟ بويله بر حيدودلى يابه بيله جك بر فرانسه وانكلتره يى بز تصور بيله ايدميورز! ده بر قاچ هفته بوندن اقدام انكلتره وفرانسه خارجيه ناظرلرينك مبعوثان ملت مواجهمه سنده ايراد ايتش اولدقلى نطقلر حالاً قولاقليمزده چينلايور. حالاً موسيو بو آقاره نك فرانسه مجلس مبعوثاننده وسير نه دوارد غره يك انكلتره مبعوثاننده : « مملكتتمز عثمانلو ايمپراطورلغه تاريخى بر غننه مودت رابطه سي ايله مربوطدر. بوندن ماعدا خلافت اسلاميه يه غايت صيقى ومغوى رابطه لرايله باغلى اولان ميليونلرجه اهالى مسلمه يى حاويدر. بناء عليه بو دوستلنى اخلال، وميليونلرجه تبعه اسلاميه نك حسيات ديندارانه لرني تخريش ايدم بيله جك عثمانلوفه قارشى هيچ بر حركت ده بولنه ميز » ديمش اولدقلىنى حالاً ايشيدييورز. نصل اولورده بر قاچ كون صكره عيني رجالك باشنده بولندقلى حكومتلر بردن بره بتون عثمانلورى وبتون عالم اسلامى جريحه دار ايدم بيله جك بر حركت غير مشروعه ده بولونسونلر؟ بز ده شايه نك حد ذاتنده كى بوشانى، انكلتره ايله فرانسه نك منافع حيايه لرينه ايتاليانك بحرسفيد اوزرنده اخذ موقع ايتهمه سنك نه درجه ده مخالف اولدينى سكوته كچيريورز. كورنيور كه بوكى شايه لرى عثمانلو افكار عموميه سنى اغفال وتمهيج ايتك نيتى ايله ميدانه آتالر بز هر شيه قاييله جغمزى، هر شيدن متأثر اولاجغمزى ظن ايدويورلر! فقط عبث! بز شايه نك

دوغرو اولدينى بيله قبول ايدمرك هر بر اهميتدن عارى اولديغه ايتز. بوكى شيلر ايله ايتاليانك هيچ برشى قازانمياچغه، عثمانلو افكار عموميه سنده ايراث تزلزل ايدميه جكنه امين اوله ليدر. بز خايجدن اصلاً توحش ايتيورز. خارجه ده كى احوال واوضاع، سلسله حوادث اويله بر شكل وماهيت سب ايدويور كه بز مسائل خارجه يه بك ده اهميت ويرمه مزه ميدان بر اقييور. عثمانلوق اطرافنده طوبلانمش اولان متعدد، متخالف و متضاد منفعتلر عثمانلوفك حال تزلزله اويله چار بشمه لر ماهيتى حائر در كه.. وشو چار بشمه لر آوروپانك صاح ومسالمت عموميه سنى اويله مدهش بر صورتده اخلال ايدم جك بر ماهيته در كه منافع مذكوره نك يكانه چاره توافضى ينه عثمانلى ايمپرا- طورلغك دوام وبقاسى در.

فقط بزى اك زياده دوشونديرن احوال داخله مزدر. ايتاليانى بزه غالب ايتديره بيله جك يكانه عامل حقيقتاً داخله كى بحرانلر و خلع جانلدر. اكر بز حقيقتاً شو مملكتى ياشامق عزمنده ايسه ك، اكر بز شو مملكتى كندى اليز ايله بتيرمك جنابت وخيانت عظيمه سنى ارتكاب ايله مك قصدنده دكسه ك، آم اكر بزده حيت حقيقه دن ذره قدر اثر وار ايسه... بز نه ياپيلمق لازم ايسه ياپلم وبالكز شو مملكتى بر آن اول شوقان آغلانه جق قدر پريشان خالدين استخلاص ايدم! وضعيتمرك وخامت واهميتى تقدير ايدم، طرابلسده عثمانلوق، اسلاميت يولنده جانلرينى، قانلرينى ايتار ايدن مجاهديندن اوتانه لم وجهه مز كندى نفسمزه غلبه چالهرق مجاهده عظيمه نيتى ايله يك ديكر يمز قارشى فداكارلقرده بولنه لم! عثمانلور! اونوتيمكز كه اوچ يوز كسور ميليونلوق اسلاميت بتون نظرلرينى بزه ديكمشلدر. والا آن ابواب آسمان آچيلمش، بتون ارواح وانفاس مقدسه بزى سير و تماشا ايدويور !!

احمد آغايف

مكتبات

مسلمان ماللرينه رغبت

كچن هفته كى سیدل الرشاد جريده سنده مسلمانك مسلماندن آليش ويريشى ناميله بر مقاله مندرجدى. اسلام ماللرينه اولان رغبتك لزومندن بحث ايدويوردى. اوت ديه بيليرمكه بز اسلاملره اسلامدن آليش ويريش ايتك فرض درجه سنده لازم بر شيدر. اسلاملر استقلال اقتصادى وتجارى يه مالك دكلدر. جهت اقتصادى ده آوروپا زنجيرلرينه كيتدكه ده قوتلى باغلائيور. استقلال اقتصادييز، استقلال سياسى بوش بر خيالدر. ذاتاً آوروپا استيلا اردولرينك ييشدار قوللرى، اقتصاد اردولريدر، ماليونى، ارباب صنايعدر. هر مملكتده بو اصولى تطبيق ايتديلر وايدويورلر. بوكونكى كونده